

Barn- och ungdomsärenden

Riktlinjer

Dnr: Socialnämnden/2019:38 - 751

Antagen av socialnämnden 2019-04-24, § 60

Innehåll

1 Inledning	4
1.1 Riktlinjernas syfte	4
1.2 Målgrupp	4
1.3 Socialnämndens ansvar	4
1.4 Samverkan och delaktighet	5
1.5 Barnperspektivet	5
2 BBIC	6
3 Handläggning och dokumentation	7
3.1 Anmälan/ansökan	7
3.1.1 Anmälningsskyldighet	7
3.1.2 Ungdomars rätt att själva söka bistånd.....	7
3.2 Utredning.....	7
3.2.1 Utredning avseende unga vuxna mellan 18 och 20 år	8
3.3 KommunikERING	8
3.4 Beslut	8
3.4.1 Överklagan	8
3.4.2 Uppföljning av ett barns situation efter avslutad utredning	8
3.5 Genomförande av insats.....	9
3.6 Uppföljning.....	9
3.6.1 Uppföljning av ett barns situation vid avslutad placering.....	9
4 Vård utanför det egna hemmet	10
4.1 Vård enligt socialtjänstlagen eller LVU	10
4.2 Miljöfallen - 2 § LVU.....	10
4.3 Beteendefallen - 3 § LVU	10
4.4 Placeringar enligt socialtjänstlagen	10
4.5 Hälsundersökning.....	10
5 Planer	12
5.1 Utredningsplan	12
5.2 Vårdplan	12
5.3 Uppdrag.....	12
5.4 Genomförandeplan.....	12
5.4.1 Genomförandeplan vid öppna insatser	12
5.4.2 Genomförandeplan vid placering.....	12
5.5 SIP – Samordnad individuell plan	13
6 Unga lagöverträdare	14
6.1 Ungdomstjänst	14
7 Våld i nära relation	15

7.1 Barnahus	15
7.2 Hedersrelaterat våld och förtryck.....	15

1 Inledning

1.1 Riktlinjernas syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att skapa tydlighet och samsyn i arbetet som rör socialförvaltningens myndighetsutövning gällande barn och unga. Riktlinjerna ska säkerställa rättssäkerhet och likabehandling och fungera som en vägledning i det praktiska arbetet.

1.2 Målgrupp

Målgruppen för dessa riktlinjer är barn och unga mellan 0 – 18 år samt i vissa fall unga upp till 21 år.

Enheten Barn, unga, vuxna är en enhet inom socialförvaltningens myndighetsavdelning. Enheten arbetar med mottagning av barn- och vuxenärenden, utredning samt uppföljning av öppna insatser och HVB-placeringar. Dessa riktlinjer avser handläggning gällande arbetet med utredning och uppföljning av barn- och ungdomsärenden. Handläggning av vuxen- och mottagningsärenden har separata riktlinjer.

1.3 Socialnämndens ansvar

Enligt socialtjänstlagens portalparagraf, 1 kap. 1 § SoL, ska samhällets socialtjänst på demokratis och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskilda och grupperns egna resurser. Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

I socialtjänstlagen framgår att barnets bästa särskilt ska beaktas vid åtgärder som rör barn. Med barn avses varje människa under 18 år (1 kap. 2 § SoL).

Vad gäller barn och unga ska socialtjänsten enligt 5 kap. 1 § SoL:

- verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden,
- i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom,
- bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och ungdom far illa,
- aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och ungdom av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopningsmedel,
- aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar bland och unga,
- tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och verka för att barn och ungdom inte vistas i miljöer som är skadliga för dem,
- med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdom som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,
- i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet,

- i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts,
- i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört.

1.4 Samverkan och delaktighet

Socialnämndens insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med denne och vid behov i samverkan med andra. Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs och aktivt verka för att samverkan kommer till stånd (5 kap. 1 a § SoL). Även i förvaltningslagen regleras myndigheters skyldighet att samverka.

All samverkan ska ske med den enskildes samtycke och delaktighet med målet att öka den enskildes livskvalitet.

1.5 Barnperspektivet

Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas (1 kap. 2 § SoL). Barnets eller den unges bästa ska alltid vara vägledande i socialtjänstens arbete och vid beviljande av insatser. Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn. Barnet ska tillförsäkras det skydd och den omvårdnad som det behöver. Dock ska hänsyn tas till de rättigheter och skyldigheter som dennes föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet har.

När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. I de fall barnet inte framför sina åsikter ska barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i relation till barnets ålder och mognad (11 kap. 10 § SoL). Insatser för barn och unga ska utformas och genomföras tillsammans med dem och deras vårdnadshavare samt vid behov i samverkan med andra samhällsorgan, organisationer och andra föreningar (3 kap. 5 § SoL).

2 BBIC

BBIC, Barns behov i centrum, beskriver ett arbetssätt för socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Det innehåller en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen. BBIC är anpassat efter socialtjänstens regelverk och är framtaget av Socialstyrelsen.

För att få arbeta med BBIC måste socialnämnden ha en BBIC-licens. Den får socialnämnden genom att teckna ett avtal med Socialstyrelsen. Det är bara en socialnämnd som kan få en licens. Socialnämnden i Katrineholms kommun innehar ordinarie licens, vilket ställer krav på att kommunen innehar BBIC-utbildare samt att konceptet i övrigt följs.

BBIC är en hjälp och ett redskap för handläggare för att arbeta med socialtjänstens barnavård på ett strukturerat sätt, med fokus på barnet och dess behov. Det viktiga är att förstå de nio grundprinciperna, som tillsammans med triangeln ska ligga till grund för handläggningen och dokumentationen.

BBIC tillhandahåller ett dokumentationsstöd, vilket ska vara en hjälp och underlätta handläggningen. Dokumentationsstödet ska anpassas till det enskilda ärendet. Stödet är framtaget utifrån aktuell lagstiftning och föreskrifter för att öka rättssäkerheten i handläggningen.

Mer kring BBIC och dess struktur finns att läsa i Socialstyrelsens publikationer "Grundbok i BBIC" och "Metodstöd för BBIC".

3 Handläggning och dokumentation

Handläggning och dokumentation regleras i socialtjänstlagen och i förvaltningslagen. Vid all handläggning ska stor vikt läggas vid barnets/den unges och dennes vårdnadshavares rätt till delaktighet, inflytande och självbestämmande. Handläggningsprocessen genomförs med stöd av Barns behov i centrum (BBIC).

3.1 Anmälan/ansökan

En ansökan från en enskild kan vara i skriftlig eller muntlig form. Vid ansökan om bistånd inleds utredning enligt 11 kap. 1 § SoL. En anmälan om oro för barn och unga mellan 0-18 år och 18-20 år kan inkomma på flera olika sätt; bland annat via telefon, brev, e-post eller besök.

En anmälan som inkommit ska omedelbart följas av en bedömning av huruvida barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd. Beslut om att inleda eller inte inleda utredning ska, om det inte finns synnerliga skäl, fattas inom fjorton dagar från det att anmälan inkommit (11 kap. 1 a § SoL).

Socialnämnden får informera den som gjort en anmälan – om anmälaren har anmälningsskyldighet – om huruvida utredning inletts, inte har inletts eller redan pågår.

3.1.1 Anmälningsskyldighet

Alla som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla det till socialnämnden (14 kap. 1 c § SoL). Som privatperson har man möjlighet att anmäla anonymt, men anställda på vissa myndigheter och i vissa verksamheter som berör barn och unga (skola, hälso- och sjukvård och polismyndigheten till exempel) är skyldiga enligt lag att genast anmäla om de i sin verksamhet får vetskap om eller misstänker att ett barn kan fara illa. Även de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och som fullgör uppgifter som rör barn och unga eller inom annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område har samma skyldighet (14 kap. 1 § SoL).

Personal verksamma inom familjerådgivningen är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet.

3.1.2 Ungdomars rätt att själva söka bistånd

Ungdomar som fyllt 15 år har rätt att själva föra talan i mål eller ärenden enligt SoL och LVU. Den unge kan själv ansöka om och få bistånd i form av öppenvård även om vårdnadshavaren inte samtycker till insatsen (3 kap. 6 a § SoL). Bistånd i form av placering utom det egna hemmet kan dock inte beslutas om vårdnadshavaren motsätter sig det. Vård utan vårdnadshavarens samtycke förutsätter beslut enligt LVU.

Bistånd i form av kontaktperson eller andra öppna insatser, efter ansökan av vårdnadshavare, kan inte beviljas utan den unges samtycke om den unge har fyllt 15 år (3 kap. 6 b § SoL).

3.2 Utredning

Utredning enligt 11 kap. 1 § SoL bedrivs i syfte att få fram ett underlag som ska ligga till grund för ett beslut. Vid en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller

stöd får nämnden, för bedömningen av huruvida behov av insatser föreligger, konsultera sakkunniga och i övrigt ta de kontakter som behövs (11 kap. 2 § SoL). En sådan utredning kan också genomföras oavsett barnets eller vårdnadshavarens inställning.

En utredning ska inte göras mer omfattande än vad som behövs och utredningen ska bedrivas så att ingen onödigt utsätts för skada eller olägenhet. De som berörs av en utredning ska få tydlig information om vem som ansvarar för utredningen. De ska också få möjlighet att vara delaktiga i vilka utredningsåtgärder som planeras och genomförs. Detta gäller både vuxna och barn, utifrån barnens ålder och mognad.

Utredningen ska genomföras skyndsamt, ha ett helhetsperspektiv och vara slutförd inom fyra månader (120 dagar). Socialnämnden får, om det finns särskilda skäl, besluta om att förlänga utredningstiden. Nämnden får dock inte besluta att förlänga tiden "tills vidare", utan måste fatta beslut om att förlänga för en viss bestämd tid.

Det som framkommer under utredningen och som är relevant för att besvara utredningens frågor ska sammanställas i ett beslutsunderlag. Beslutsunderlaget ska användas flexibelt och anpassas till varje enskilt ärende. Uppgifterna ska koncentreras till de uppgifter som är av direkt betydelse för att besvara frågorna och vara underlag för beslutet ifråga.

3.2.1 Utredning avseende unga vuxna mellan 18 och 20 år

När det gäller unga vuxna mellan 18 och 20 år, får socialtjänsten genomföra utredning även utan samtycke om grunderna för 3 § LVU föreligger, det vill säga missbruk, brottslig verksamhet och/eller annat socialt nedbrytande beteende.

3.3 Kommunicering

Ett ärende får inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet genom någon annan och har fått tillfälle att yttra sig (17 § FL). Parter ska underrättas om utredningsmaterial och ges tillfälle att yttra sig innan beslut. På vilket sätt kommunikeringen sker avgör myndigheten och den kan alltså ske muntligen eller skriftligen. Behörig beslutsfattare ska alltid få ta del av eventuella synpunkter innan beslut fattas.

3.4 Beslut

En utredning föranledd av en ansökan eller en anmälan ska utmynna i ett beslut. Av beslutet ska det framgå om och i så fall vilken insats som beviljats, omfattningen av insatsen samt hur lång tid beslutet gäller. Beslut fattas enligt socialnämndens gällande delegationsordning.

3.4.1 Överklagan

Den enskilde ska alltid underrättas om sin rätt att överklaga ett beslut som gått denne emot. Beslutet ska överklagas skriftligen och inges till socialnämnden. Handläggande socialsekreterare ska vara den enskilde behjälplig med detta om den enskilde behöver eller önskar.

3.4.2 Uppföljning av ett barns situation efter avslutad utredning

Socialnämnden får besluta om uppföljning av ett barns situation om en utredning som rör barnets behov av stöd eller skydd har avslutats utan insats (11 kap. 4 a § SoL). En sådan uppföljning får ske om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens stöd eller skydd men samtycke till sådan åtgärd saknas. Det ska inte heller föreligga sådana omständigheter att åtgärder enligt LVU är tillämpliga.

Vid en sådan uppföljning får socialnämnden ta behövliga kontakter och samtala med barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande (11 kap. 4 c § SoL).

Uppföljningen ska avslutas senast två månader från det att utredningen avslutats eller när nämnden dessförinnan finner skäl att inleda utredning enligt 11 kap. 1 § SoL.

3.5 Genomförande av insats

De insatser som beviljas och genomförs ska vara av god kvalitet och bygga på kunskap och beprövad erfarenhet. Insatserna ska syfta till att motverka de riskfaktorer som upprätthåller problematiken och som identifierats under utredningen. Vid alla insatser ska en vårdplan alternativt ett uppdrag formuleras, där målen med insatsen framgår. Det ska också finnas en genomförandeplan vid alla insatser. Barn och vårdnadshavare ska vara delaktiga i upprättandet av planerna.

3.6 Uppföljning

Alla insatser ska följas upp och utvärderas utifrån målen i vårdplan/uppdrag samt genomförandeplan. Socialnämnden ska verka för att barn och vårdnadshavare är delaktiga vid uppföljningen. Barnet eller den unge ska själva få uttrycka sina åsikter i samband med uppföljning.

Vad som framkommit under uppföljningen ska dokumenteras. I dokumentationen ska det framgå när och på vilket sätt insatsen följts upp. Om behoven hos barnet förändras på ett sätt som gör att socialnämnden bedömer att insatsen inte längre motsvarar barnets behov, ska detta dokumenteras tillsammans med information om vilka åtgärder som nämnden har vidtagit för att anpassa insatsen till barnets behov.

3.6.1 Uppföljning av ett barns situation vid avslutad placering

Socialnämnden får besluta om uppföljning av ett barns situation efter det att en placering i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende har upphört (11 kap. 4 b § SoL). En sådan uppföljning får ske om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens stöd eller skydd men samtycke till sådan åtgärd saknas. Det ska inte heller föreligga sådana omständigheter att åtgärder enligt LVU är tillämpliga.

Vid en sådan uppföljning får socialnämnden ta behövliga kontakter och samtala med barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. (11 kap. 4 c § SoL).

Uppföljningen ska avslutas senast två månader från det att utredningen avslutats eller när nämnden dessförinnan finner skäl att inleda utredning enligt 11 kap. 1 § SoL.

4 Vård utanför det egna hemmet

4.1 Vård enligt socialtjänstlagen eller LVU

Då behov av att ett barn eller en ung person vårdas utanför det egna hemmet föreligger, ska bestämmelserna i socialtjänstlagen om att insatserna ska utformas och genomföras tillsammans med barnet och vårdnadshavarna i första hand tillämpas. Dock – om barnets hälsa och utveckling utsätts för en påtaglig risk att skadas och samtycke till behövliga insatser inte föreligger – kan åtgärder enligt lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) bli nödvändiga. Utöver ovan förutsättningar, ska någon av situationerna som anges i 2 och/eller 3 §§ LVU föreligga.

När ett barn placeras skall det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Vad som är bäst för barnet skall dock alltid beaktas (6 kap. 5 § SoL).

4.2 Miljöfallen - 2 § LVU

I det fall barnet utsätts för fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat förhållande i hemmet, kan omhändertagande enligt 2 § LVU bli aktuella. Vård enligt denna paragraf kan ges till den unges 18-årsdag.

Har den unge beretts vård med stöd av 2 §, ska socialnämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vård enligt lagen fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas (13 § 1 st. LVU).

4.3 Beteendefallen - 3 § LVU

Vård kan också ges med stöd av 3 § LVU om den unge genom missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende utsätter sig för en påtaglig risk. Vård enligt 3 § kan beslutas fram till den unge fyller 20 år, men fortgå fram till den unge blir 21 år.

Har den unge beretts vård med stöd av 3 §, ska socialnämnden inom sex månader från dagen för verkställighet av vårdbeslutet pröva om vård med stöd av lagen ska upphöra. Denna fråga ska därefter prövas fortlöpande inom sex månader från senaste prövning (13 § 2 st. LVU).

4.4 Placeringar enligt socialtjänstlagen

När ett barn eller en ung person placeras i ett annat hem än det egna, ska socialnämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas (6 kap. 8 § SoL).

4.5 Hälsundersökning

När ett barn, 0-18 år, eller ung person, 18-20 år, placeras utanför det egna hemmet, ska socialnämnden, om det inte är obehövligt, underrätta region Sörmland om att barnet ska erbjudas en hälsundersökning (11 kap. 3 a § SoL). region Sörmland är i sin tur skyldigt att erbjuda hälsundersökning i dessa fall. Bestämmelsen gäller placeringar enligt både SoL och LVU.

När en hälsoundersökning blir aktuell tillhandahåller BBIC ett dokumentationsstöd. Detta i form av anvisningar till läkaren eller sjuksköterskan samt ett dokumentationsstöd i form av ett utlåtande.

5 Planer

5.1 Utredningsplan

Vid varje utredning ska det upprättas en utredningsplan. Utredningsplanen är ett arbetsmaterial som utgår från anmälan/ansökan och som vid behov ska revideras under utredningens gång. Syftet är att förtydliga vilka frågor som utredningen har för avsikt att besvara och hur dessa frågor ska besvaras. Det ska på ett konkret och tydligt sätt framgå för den enskilde vilka kontakter som nämnden behöver ta under utredningen. Barn och vårdnadshavare ska så långt det är möjligt vara delaktiga i utformandet av utredningsplanen.

5.2 Vårdplan

En vårdplan ska alltid upprättas för barn och unga som placeras utanför det egna hemmet, både enligt SoL och LVU (11 kap. 3 § SoL). Vårdplanen, som bygger på de centrala behov som beskrivits i beslutsunderlaget, är ett fristående dokument. I vårdplanen ska det framgå vilka tydliga och uppföljningsbara mål som ligger till grund för vården. Målen ska peka på den önskade förändringen för barnet eller den unga.

Vårdplanen ska även beskriva de åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för.

5.3 Uppdrag

Vid öppna insatser ska insatsens mål formuleras i ett uppdrag till den som ska utföra insatsen. Uppdraget ska ha sin utgångspunkt i de centrala behov som beskrivits i beslutsunderlaget. Uppdragets mål ska vara konkreta och uppföljningsbara och peka på den önskade förändringen.

5.4 Genomförandeplan

Vid alla insatser, oavsett om de gäller öppenvård eller placering, ska en genomförandeplan upprättas. Genomförandeplanen ska beskriva hur den beslutade insatsen ska genomföras. Utgångspunkten ska vara uppdraget som utföraren fått.

Genomförandeplanen ska även beskriva de åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för.

5.4.1 Genomförandeplan vid öppna insatser

Genomförandeplanen vid öppna insatser bör upprättas hos den som ska utföra insatsen. Undantag är dock insatser i form av kontaktperson, kontaktfamilj och särskilt kvalificerade kontaktpersoner, där ansvaret för upprättandet av planen ligger kvar hos handläggaren i ärendet. Detta med anledning av att utförarna i dessa fall är lekmän. För närvarande är dokumentationsstödet utformat så att uppdrag och genomförandeplan är förenat i samma dokument i dessa fall.

5.4.2 Genomförandeplan vid placering

Genomförandeplanen vid placeringar i familjehem eller jourhem utformas i första hand av handläggande socialsekreterare i nära samverkan med barnet, vårdnadshavarna och familjehemmet. Så långt det är möjligt ska både barnet och vårdnadshavarna uppmuntras att vara aktiva i planeringen. Genomförandeplanen ska utgå från de mål som formulerats i vårdplanen.

Vid HVB-placeringar ska genomförandeplanen i första hand utformas av HVB-hemmet. Det finns dock inget som hindrar att socialtjänsten är den som utformar genomförandeplanen i nära samverkan med HVB-hemmet, barnet och vårdnadshavaren. Det är i dessa fall viktigt att ta hänsyn till eventuella bestämmelser kring sekretess.

5.5 SIP – Samordnad individuell plan

En samordnad individuell plan (SIP) ska upprättas om ett barn har insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården och om någon av dessa aktörer bedömer att insatserna behöver samordnas. En vårdnadshavare kan också aktualisera behovet av SIP. En SIP kan inte upprättas om den enskilde inte samtycker till detta. När det gäller barn är det vårdnadshavaren som ska lämna sitt samtycke, men barnet bör utifrån ålder och mognad tillfrågas om sin inställning. Barnet ska så långt det är möjligt vara delaktiga i arbetet kring en SIP.

I planen ska framgå vilka insatser som den enskilde har och vem som ansvarar för att tillgodose dem. Det ska också framgå om det är kommunen eller region Sörmland som har det övergripande ansvaret för planen.

6 Unga lagöverträdare

Enligt 6 § Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL) ska socialnämnden omedelbart underrättas om ett barn under 18 år är skäligen misstänkt för ett brott som kan ge fängelse. Vid förhör med en sådan misstänkt, ska företrädare för socialtjänsten närvara om det är möjligt och det kan ske utan men för utredningen.

Om någon som inte fyllt 15 år misstänks för ett brott får socialnämnden begära att polisen utreder brottet, om socialnämnden bedömer att utredningen kan antas ha betydelse för att avgöra behovet av socialtjänstens insatser för den unge. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om det är fråga om ett brott som innebär att den unge äventyrar sin hälsa eller utveckling eller om brottet kan antas utgöra ett led i en upprepad brottslighet begången av den unge. Har den unge inte fyllt tolv år får en brottsutredning inledas endast om det finns synnerliga skäl.

På begäran av åklagare ska socialnämnden lämna ett yttrande, om ett barn under 18 år skäligen misstänkt för att ha begått brott eller har erkänt brott. Yttrande ska begäras av åklagaren innan beslut fattas i åtalsfrågan.

6.1 Ungdomstjänst

Om en ungdom döms till påföljden ungdomstjänst är det kommunen som ansvarar för att påföljden kan verkställas så snart som möjligt samt utse en person som är ansvarig för den unges påföljd, för närvarande en anställd hos socialförvaltningens öppenvård. Om den planerade ungdomstjänsten inte följs ska handläggande socialsekreterare underrätta åklagarmyndigheten.

7 Våld i nära relation

Våld i nära relationer kan ta sig många olika uttryck och utgör ofta ett mönster av handlingar. Exempel på våldstyper är fysiskt, sexuellt och psykiskt våld och/eller hot om våld samt försummelse.

Socialnämnden ansvarar för att ett barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialnämnden ska särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver. När socialnämnden får kännedom om att ett barn misstänks ha utsatts för och/eller bevittnat våld ska utredning enligt 11 kap. 1 § SoL inledas.

7.1 Barnahus

Vid misstänkta fysiska, psykiska eller sexuella övergrepp mot barn och unga samverkar socialnämnden med Barnahus i Nyköping. På Barnahus samverkar representanter från socialtjänst, polis, åklagare samt region Sörmland. Syftet med samverkan är för att barnet ska förhöras i en trygg och barnanpassad miljö samt att barnet ska slippa upprepa sin berättelse för flera olika myndigheter.

7.2 Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck kan te sig på många olika sätt: fysiskt, psykiskt, sexualiserat eller genom andra våldstyper, precis som våld i nära relation generellt. Det inkluderar även könsstympning, påtvingad abort, tvångsgifte och påtvingat eller understött självmord. Motivet till varför våldet utövas skiljer hedersrelaterat våld och förtryck från annat våld genom att grunden är att upprätthålla en familjs eller släkts heder. Hedern innehas framför allt av män men riskeras genom kvinnors och flickors faktiska eller påstådda beteende.

När det gäller socialförvaltningens arbete med barn och unga som lever i eller misstänks leva i hederskontexter hänvisas till "Handlingsplan för socialförvaltningens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck".